

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DOTYCZĄCA PLANU OGÓLNEGO GMINY SZEŁKÓW

Sporządzający:
Wójt Gminy Szelków

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I

1. Informacja o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	3
1.1 Informacje wstępne.....	3
1.2 Podstawa prawna.....	3
1.3 Zakres terenowy.....	3
1.4 Cel opracowania prognozy.....	3
1.5 Powiązania z dokumentami i opracowaniami.....	3
2. Informacja o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.....	5
3. Stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	6
3.1. Opis środowiska przyrodniczego.....	6
3.2. Elementy abiotyczne.....	6
3.2.1 Charakterystyka geologiczna.....	6
3.2.2 Rzeźba terenu.....	7
3.2.3 Wody podziemne.....	8
3.2.4 Wody powierzchniowe.....	9
3.2.5 Surowce mineralne.....	9
3.2.6 Gleby.....	10
3.2.7 Klimat.....	10
3.2.8 Warunki gruntowo – budowlane.....	11
3.3 Elementy biotyczne.....	12
3.3.1 Flora.....	12
3.3.1.1 Charakterystyka środowisk na obszarze NATURA 2000.....	13
3.3.1.2 Opis najcenniejszych siedlisk na obszarze NATURA 2000.....	14
3.3.2 Fauna.....	15
3.4 Formy ochrony przyrody.....	23
3.5. Stan środowiska w przypadku braku realizacji POG.....	24
4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	24
5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	26
6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralności tego obszaru.....	27
7. Przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.....	30

7.1. Kompleksowa ocena skutków realizacji POG.....	31
7.1.1 Wpływ na różnorodność biologiczną obszary prawnie chronione w tym na obszary Natura 2000.....	35
7.1.2 Wpływ na ludzi.....	35
7.1.3 Wpływ na zasoby przyrody ożywionej i nieożywionej.....	36
7.1.4 Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne.....	36
7.1.5 Wpływ na gleby.....	37
7.1.6 Wpływ na krajobraz.....	37
7.1.7 Wpływ na klimat lokalny i topoklimat oraz na warunki wymiany powietrza.....	38
7.1.8 Wpływ na klimat akustyczny.....	38
7.1.9 Wpływ na zasoby naturalne (powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny).....	38
7.1.10 Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego.....	39
7.1.11 Wpływ na zabytki i dobra materialne.....	39
7.2 Oddziaływania skumulowane.....	40
7.3 Gospodarka odpadami.....	40
8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych.....	40
9. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego POG oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	40
10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	41
11. Streszczenie.....	42

CZĘŚĆ II

Mapa prognozy w skali 1: 15000

1. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

1.1. INFORMACJE WSTĘPNE

Niniejsze opracowanie dotyczy obszaru określonego Uchwałą Nr V/34/24 Rady Gminy Szelków z dnia 30 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Planu Ogólnego Gminy Szelków, zwanego dalej POG.

1.2. PODSTAWA PRAWNA

Prognoza oddziaływania na środowisko sporządzana jest na podstawie:

- art. 13i ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 538, z późn. zm.);
- art. 46 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 51-53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 670, z późn. zm.).

1.3. ZAKRES TERENOWY

Opracowanie obejmuje obszar wyznaczony rysunkiem POG w granicach określonych uchwałą Rady Gminy Szelków tj. cały obszar gminy oraz tereny sąsiednie w obszarze na którym mogłyby skutkować ustalenia niniejszego POG.

Zakres i stopień szczegółowości „prognozy” został uzgodniony przez:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie pismem z dnia 25 listopada 2024 r. Znak: WOOS-III.411.402.2024.JDR
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Makowie Mazowieckim pismem z dnia 18 października 2024 r., znak: ZNS.7040.01.10.2024.JT.

1.4. CEL OPRACOWANIA PROGNOZY

Celem prognozy jest określenie wpływu ustaleń POG na środowisko. W prognozie zawarte są oceny skutków ustaleń POG, wynikające z przyjętych rozwiązań oraz możliwości występowania zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi i środowiska biogeograficznego.

1.5. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI I OPRACOWANIAM

Opracowaniami planistycznymi:

- projektem Planu Ogólnego Gminy Szelków;
- archiwalnym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szelków, przyjętym uchwałą nr III/23/02 Rady Gminy w Szelkowie z dnia 30 grudnia 2002 r.; dokument utracił moc najpóźniej z upływem 31 sierpnia 2026 r. i służy wyłącznie jako materiał porównawczy;

- archiwalną zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szelków, przyjętą uchwałą nr XIX/96/2012 Rady Gminy w Szelkowie z dnia 28 czerwca 2012 r., wykorzystywaną wyłącznie jako materiał porównawczy do oceny zmian polityki przestrzennej;
- Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone na potrzeby Planu Ogólnego Gminy Szelków;
- Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Szelków;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego – 2018;

Programami i opracowaniami branżowymi:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030;
- Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027;
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+;
- aktualne wyniki Państwowego Monitoringu Środowiska oraz II aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, przyjęta rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 300);
- Program możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla Województwa Mazowieckiego;
- Program ochrony środowiska dla powiatu makowskiego na lata 2024 – 2031;
- Raport o stanie Gminy Szelków za 2025 rok;
- Strategia Rozwoju Gminy Szelków do 2035 roku;
- Inwentaryzacja oraz waloryzacja gatunków ptaków, dla ochrony których został wyznaczony OSOP NATURA 2000 "Dolina Dolnej Narwi" symbol PLB 140014 oraz ich siedlisk w granicach Gminy Szelków 2010;

Opracowaniami kartograficzno-geodezyjnymi:

- mapa topograficzna w skali 1:25000
- mapa ewidencji gruntów - dane GIS

Ustawami:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. — „Prawo ochrony środowiska” (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 670, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. „O ochronie przyrody” (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 13, z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. „O ochronie gruntów rolnych i leśnych” (Dz. U. z 2024 r. poz. 82, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 538, z późn. zm.);

Rozporządzeniami:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133, z późn. zm.);

Zarządzeniami:

- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 23 kwietnia 2014 r. i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi PLB140014 (Dz. Urz. Woj. Maz. 2014. 4462);
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 10 lutego 2015 r., publikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego, poz. 1303;
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 25 maja 2016 r., publikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego, poz. 4966.
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 30 maja 2023 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi PLB140014 (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2023 r. poz. 6686).

2. INFORMACJA O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W opracowaniu prognozy posłużono się opisową analizą prawdopodobnych skutków oddziaływania na środowisko, jakie mogą wystąpić w przypadku realizacji ustaleń POG. W procedurze rozpatrywania oddziaływania uwzględniono wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego. Ocenę przeprowadzono kompleksowo dla jednego wariantu ustaleń planistycznych zaproponowanego przez projektanta urbanistę. W ocenie wykorzystano metodę prostego prognozowania posługując się metodą analogii do oddziaływania istniejących tego typu inwestycji. Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji POG.

3. STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

3.1. OPIS ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Gmina Szelków położona jest w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego w powiecie makowskim, na terenie dwóch regionów: Dolina Dolnej Narwi i na Wysoczyźnie Ciechanowskiej. Graniczy od zachodu z gminami Karniewo i Maków Mazowiecki, od północy z gminą Czerwonka, od wschodu z gminą Rzewnie, od południa z gminami Obryte i Pułtusk.

Powierzchnia gminy wynosi 11 293 ha. Obszar gminy obejmuje 23 sołectwa: Chrzanowo, Chyliny, Ciepielewo, Dzierżanowo, Głódki, Grzanka, Kaptury, Laski, Magnuszew Mały, Magnuszew Duży, Makowica, Nowy Strachocin, Nowy Szelków, Orzyc, Pomaski Małe, Pomaski Wielkie, Przeradowo, Rostki, Smrock-Dwór, Smrock-Kolonia, Stary Strachocin, Stary Szelków i Zakliczewo, a ponadto osiedle Bazar.

Gmina jest typową gminą rolniczą o dobrych warunkach dla rolnictwa. W strukturze użytków przeważają grunty orne, w mniejszym stopniu obecne są użytki zielone występujące głównie w dolinach rzek oraz sady. Lesistość gminy, według danych przyjętych w uzasadnieniu POG, wynosi ok. 24,8% (ok. 2807 ha).

Obszar gminy wyróżnia się w skali krajowej dużymi walorami przyrodniczymi o czym może świadczyć m.in. włączenie części Gminy do obszarów NATURA 2000 PLB 140014 „Dolina Dolnej Narwi” oraz całej do obszaru funkcjonalnego Zielonych Płuc Polski jak również do sieci CORINE jako ostoja (Doliny Narwi między Orłowem i Pułtuskim nr G06400300) oraz projektowane włączenie do Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh) poprzez utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Orzyca (OchKDO). Do interesujących krajobrazowo i przyrodniczo terenów należy zaliczyć głównie dolinę rzeki Narwi i dolinę rzeki Orzyc, kompleksy leśne okolicy Ciepielewa, „Las Krasieniak” jak również bardzo dobrze zachowaną krawędź wysoczyzny.

Główne zewnętrzne, przyrodnicze powiązania gminy związane są z dolinami rzek Narwi i Orzyca oraz z większymi kompleksami leśnymi przylegającymi do granic gminy.

3.2 ELEMENTY ABIOTYCZNE

3.2.1 Charakterystyka geologiczna

Pod względem geologicznym obszar Gminy Szelków położony jest w obrębie Wyniesienia Mazursko – Suwalskiego i wg mapy geologicznej bezpośrednie podłoże czwartorzędowe stanowią utwory trzeciorzędowe.

3.2.2 Rzeźba terenu

Badany teren położony jest w obrębie mezoregionów: wysoczyzny ciechanowskiej oraz równiny kurpiowskiej. Jednostki te wchodzą w skład makroregionu Nizina Północnomazowiecka. Rzeźba terenu związana jest głównie z doliną rzeki Narwi oraz jej dopływu - rzeki Orzyc.

Pod względem wysokościowym badany teren jest wyraźnie zróżnicowany. Najniższe wysokości występują w dolinie rzeki Narwi, która wyraźnie oddziela się od wysoczyzny moreny dennej, którą urozmaica wyraźnie zarysowana dolina rzeki Orzyc. Krawędź wysoczyzny jest bardzo dobrze zachowana, jej wysokość waha się od 5 do 40m. W wielu miejscach występują przykrawędziowe wąwozy. Są to wcięcia erozyjne wcięte w powierzchnię wysoczyzny.

Dolina rzeki Narwi charakteryzuje się występowaniem tarasu zalewowego i nadzalewowego. Taras zalewowy posiada zmienną szerokość od kilkudziesięciu metrów do nawet 1 km.

Powierzchnie tarasu urozmaicają liczne starorzecza występujące również na terenie tarasu nadzalewowego. Większość z nich nie posiada już połączeń z rzeką i tworzą odosobnione jeziora, stale bądź okresowo wypełniane wodą. Niektóre są już w stadium zarastania. Taras nadzalewowy rozciąga się aż do krawędzi wysoczyzny i ma szerokość do 5 km. Jego powierzchnie urozmaicają liczne formy wydymowe, wcięcia starych meandrów oraz dolina rzeki Orzyc.

Wzdłuż rzeki Orzyc wyraźnie natomiast zaznacza się poziom erozyjno – denudacyjny wyniesiony na 95-110 m.n.p.m.

Jest on związany częściowo z odpływem wód sandrowych i stanowi płaską powierzchnię o spadkach do 2% rozciąga zwłaszcza w części wschodniej bocznymi płytkimi dolinkami denudacyjnymi.

W miejscu gdzie rzeka Orzyc wypływa z wysoczyzny na obszar doliny Narwi utworzył się stożek napływowy, który ze względu na niewielki spadek jest mało zaznaczony w terenie. Jego zasięg charakteryzują liczne formy wydymowe, które tworzą formy głównie paraboliczne lub wały, ich kształt jest dobrze zachowany, natomiast ich wysokość waha się od 2 do 10 m.

Mniejsze stożki napływowe można zaobserwować u wylotów małych wąwozów wciętych w przykrawędziowe wąwozy.

Ogólnie należy stwierdzić, że rzeźba terenu poza strefą krawędziową wysoczyzny, wydymami (formami akumulacji eolicznej) oraz tarasem zalewowym nie wpływa ograniczająco na rozwój osadnictwa. Obszary antropogeniczne czyli o powierzchniowo zmienionej rzeźbie terenu występują bardzo sporadycznie i punktowo i są głównie związane z lokalnie prowadzoną eksploatacją piasków i żwirów.

3.2.3 Wody podziemne

Cała gmina znajduje się na terenie GZWP 215 Subniecka Warszawska, który na chwilę obecną nie posiada dokumentacji hydrogeologicznej.

Na terenie gminy stwierdzono występowanie czterech poziomów wodonośnych. Głównym poziomem użytkowym jest poziom czwartorzędowy z uwagi na największe zasoby, najłatwiejszą ich odnawialność oraz najpłytsze dogodne do budowy ujęć – występowanie. Najobficiej występują one w dolinach rzeki Narwi i Orzyca. Są to wody, które bezpośrednio kontaktują się z wodami rzecznyymi i w związku z czym wykazują dużą zmienność w zależności od ich wodostanów.

Ujemną ich cechą jest brak warstwy izolacyjnej zabezpieczającej przed wpływem zakażeń bakteriologicznych. Na obszarze wysoczyzny wody podziemne eksploatowane są natomiast z trzech poziomów występujących w:

- nieckowatych zagłębieniach zbudowanych z glin przykrytych piaskami. Jest to poziom mało wydajny i zawodny zwłaszcza w okresie występowania długotrwałej suszy, jak również narażony na możliwość wystąpienia zanieczyszczeń;
- piaszczystych przewarstwieniach w glinach lub soczewkach. Są to wody śródglinowe, dość zasobne, uzależnione jednak od miąższości warstwy przepuszczalnej. Poziom ten jest mniej narażony na możliwość wystąpienia zanieczyszczeń gdyż przykrywająca go glina stanowi dla niego warstwę izolacyjną;
- piaskach morenowych pod dużej miąższości warstwą glin. Wody te charakteryzują się dużym ciśnieniem.

Najpłytsze występowanie wód gruntowych - poniżej 1m, związane jest z utworami holoceniowymi (obniżenia, starorzecza, tarasy zalewowe) i w miarę wzrostu wysokości bezwzględnej wyraźnie się obniża i dochodzi do 3-4m głębokości na terenie wysoczyzny.

Dolne trzeciorzędowe piętro wodonośne tworzą dwa poziomy wodonośne: mioceńskie i oligoceńskie, charakteryzują się one obfitym poziomem wodonośnym i brakiem zanieczyszczeń bakteriologicznych, jednak przybliżona głębokość ich występowania jest poniżej 100m.

Szczególnie podatne na zanieczyszczenia są płytko zalegające wody w utworach przepuszczalnych oraz płytko zalegające wody w dolinach rzek.

W obrębie gminy ma miejsce różnorodne legalne i nielegalne zanieczyszczanie wód gruntowych poprzez:

- obszarowe zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego;
- nieoczyszczone ścieki sanitarno-bytowo-gospodarcze przedostające się do wód gruntowych głównie z: nieszczelnych szamb, studni kopanych zamienionych na szamba, nieszczelnych i niewłaściwie użytkowanych gnojowni;

- zanieczyszczenia pochodzące z dzikich wysypisk śmieci lokalizowanych w zagłębieniach terenowych, oczkach wodnych i nieużytkowanych studniach kopanych.

3.2.4 Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym omawiany teren położony jest na obszarze zlewni rzeki Narew, stanowiącej dorzecze rzeki Wisły. Jest to rzeka nieuregulowana. Zbiera wody z obszaru całej gminy za pośrednictwem rzeki Orzyc, która jest prawobrzeżnym dopływem Narwi III rzędu. Rzeka Orzyc ma wyraźnie zarysowaną dolinę, płytko wcinającą się w powierzchnię swoich tarasów zalewowych. Na terenie gminy na w/w rzekach nie są prowadzone obserwacje stanu wód.

Jednak na podstawie obserwacji przeprowadzonych na rzece Orzyc w Makowie Mazowieckim oraz na rzece Narew w Zambskach Kościelnych oraz w Różanie widać, iż najwyższy stan wód występuje głównie w okresie wiosennym (IV), natomiast najniższy w okresie letnim (VIII). Taka zmienność odpływu jest typowa dla rzek nizinnych. Przy czym wiosenne wylewy Narwi jak i jej dopływów ograniczają się do tarasów zalewowych. Sporadycznie na rzece Narwi notowane są powodzie katastrofalne. Ostatnia taka powódź była w roku 1979, zostały wtedy zalane częściowo tereny wsi Przeradowo oraz Stary Strachocin.

Stan sanitarny wód powierzchniowych

Oceny jakości wód nie oparto na historycznej klasyfikacji klas czystości I-III ani na pojedynczych wartościach BZT₅. Aktualną podstawę stanowi klasyfikacja jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), wyniki Państwowego Monitoringu Środowiska oraz cele i działania II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Rzeka Orzyc na odcinku od Tamki do ujścia należy do JCWP RW200011265899. Według aktualnych danych planistycznych jej stan ogólny jest zły, stan ekologiczny umiarkowany, a stan chemiczny poniżej dobrego. Dla Narwi w granicach gminy ocenę należy odnosić do właściwej JCWP i aktualnych wyników monitoringu, bez przenoszenia historycznych wyników z pojedynczych punktów pomiarowych na cały odcinek rzeki.

W ocenie skutków POG przyjęto obowiązek niedopuszczenia do pogorszenia stanu JCWP oraz do utrudnienia osiągnięcia ich celów środowiskowych. Szczęólnego znaczenia nabierają: ograniczenie uszczelnienia powierzchni, retencja wód opadowych, prawidłowa gospodarka ściekowa, ochrona stref przybrzeżnych oraz kontrola presji skumulowanej w zlewniach Narwi i Orzyca.

3.2.5 Surowce mineralne

Na terenie gminy na dość znacznych obszarach występują surowce okrucowe (piaski, żwiry i pospółka), są one eksploatowane jedynie dla potrzeb budownictwa miejscowego i nie tworzą złóż bilansowych. W pobliżu miejscowości Ciepielewo zlokalizowane są złoża ilów warwowych, jednak ze względu na dużą głębokość ich występowania i niewielką miąższość (ok. 2m) nie stanowią one złóż o znaczeniu przemysłowym.

3.2.6 Gleby

Obszar gminy charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem gleb użytków ornych i stosunkowo dużym udziałem gleb klas od IVb wzwyż i należą do kompleksu pszennego dobrego i żytniego bardzo dobrego i dobrego rzadziej słabego wytworzone z glin, z glin zalegających na łąkach lub z utworów pyłowych na różnych podłożach.

W północno-wschodniej części gminy znajdują się grunty najniższych klas bonitacyjnych V i VI. Są to gleby mało żyzne (dominują gleby brunatne, czarne ziemie oraz gleby murszowe – kompleks 9) i w zależności od warunków atmosferycznych są zbyt mokre lub zbyt suche. Mają one lżejszy skład mechaniczny i zostały wytworzone z płytkich lub średnio głębokich piasków słabo gliniastych lub gliniastych. Podniesienie ich kultury jest bardzo trudne i wymaga sztucznego nawadniania i odwadniania w różnych porach sezonu wegetacyjnego oraz dostarczania dużych ilości nawozów.

W dolinach rzek oraz zagłębieniach terenu występują gleby organiczne wytworzone z torfów niskich lub mineralne wytworzone z piasków rzecznych, mad bądź namulów o znacznym uwilgoceniu, zwłaszcza w sezonie wegetacyjnym, są to gleby hydromorficzne o różnej jakości zajęte przeważnie przez użytki zielone zaliczane przeważnie do kompleksów pastewnych.

3.2.7 Klimat

Gmina Szelków według podziału Polski na dzielnice rolniczo – klimatyczne R. Gumińskiego znajduje się na skraju dzielnic wschodniej – podlaskiej. Liczba dni mroźnych wynosi tutaj od 50 do 60, a dni z przymrozkami od 110 do 138. Czas trwania pokrywy śnieżnej wynosi 80 do 87 dni. Częstość silnych wiatrów jest na ogół mała natomiast częstość opadu gradowego jest większa niż w dzielnicy środkowej. Okres wegetacji trwa tutaj od 200 do 210 dni, zaś początek prac rolnych przypada na ostatnią dekadę marca i pierwszą kwietnia.

Zamglenia występują głównie w dolinach rzek i obniżeniach w okresie jesiennym i wiosennym i mają charakter radiacyjny. Na terenie gminy dominują wiatry zachodnie (16,5%) oraz północno – zachodnie (15,8%). W ciągu roku obserwowanych jest ponad 18% przypadków ciszy atmosferycznych. Warunki klimatu lokalnego pozostają w związku z rzeźbą terenu, szatą roślinną oraz warunkami wodnymi.

W dolinach rzek Orzyca i Narwi w nocy wskutek wypromieniowania ciepła przez grunt i oziębienia dolnych warstw powietrza następuje grawitacyjny spływ chłodnego powietrza, przede wszystkim z terenów wyniesionych, które z kolei gromadzi się w dolinach, w skutek czego temperatury na dnie dolin są znacznie niższe niż na terenach wyniesień. Natomiast różnica temperatur może wynosić nawet kilka stopni. W wyniku tych procesów tworzy się inwersja temperatur, czyli odwrócenie normalnej stratyfikacji temperatury. Tego typu zjawisko może występować również w różnego rodzaju zagłębieniach.

3.2.8 Warunki gruntowo - budowlane

Warunki gruntowe:

Na terenie opracowania występują zróżnicowane warunki gruntowo-budowlane.

Wśród czwartorzędowych utworów plejstoceńskich występujących do głębokości 4,5m wyróżniono:

1. Utwory akumulacji lodowcowej – gliny zwałowe starsze wykształcone w postaci glin piaszczystych, zostały odsłonięte na skutek intensywnych procesów erozyjnych. Występują one lokalnie w krawędziach doliny Narwi i rzeki Orzyc;
 2. Utwory akumulacji lodowcowej – gliny zwałowe młodsze, które są reprezentowane przez gliny piaszczyste o zmiennej miąższości i konsystencji, często mają domieszki żwirów lub kamieni, występują płatami na różnej głębokości. Występują głównie na południe od wsi Pomaski Wielkie. – nie stwarzają ograniczeń dla bezpośredniego posadowienia budynków i należą do gruntów nośnych;
 3. Utwory akumulacji wodnolodowcowej – występują dużym zasięgiem na obszarze wysoczyzny morenowo - dennej oraz na powierzchniach zdenudowanych;
- Reprezentowane są głównie przez piaski drobne i średnie lokalnie z domieszką żwiru o miąższości przekraczającej 4,5m. – nie stwarzają ograniczeń dla bezpośredniego posadowienia budynków i należą do gruntów nośnych;
4. Tarasy nadzalewowe Narwi i Orzyca budują przeważnie utwory akumulacji rzecznej. Są to w dużej mierze piaski drobne i średnie. Lokalnie w dolnych partiach tarasów pod warstwą piasków występują żwiry różnoziarniste lub piaski z dużą ilością żwirów – nie stwarzają ograniczeń dla bezpośredniego posadowienia budynków i należą do gruntów nośnych;
 5. Utwory akumulacji eolicznej reprezentowane są przez piaski luźne, drobne, miejscami pylaste. Budują pola piasków przewianych oraz wyraźne formy wydymowe;
 6. Utwory aluwialne i aluwialno – deluwialne budują dna dolin i obniżień terenowych. Wykształcone są jako piaski luźne drobne lub średnie z domieszką humusu, miejscami również jako namuły piaszczyste lub pylaste. Miąższość tych utworów jest zmienna i zależy od miejsca występowania;
 7. Torfy – występują głównie jako utwory bagienne w obniżeniach terenu, głównie w obniżeniach bezodpływowych lub starych meandrach na tarasach zalewowych;

Grunty występujące w obniżeniach i na tarasach zalewowych nie należą do gruntów nośnych dlatego stwarzają ograniczenia dla bezpośredniego posadowienia budynków. Na obszarach występowania utworów zastoiskowych należy prace ziemne wykonywać w warunkach suchych, gdyż pod wpływem uwodnienia zmieniają swoje właściwości geotechniczne.

Warunki wodne:

Pierwszy poziom wód gruntowych kształtuje się w zależności od rzeźby i budowy geologicznej.

W obrębie zagłębień terenu zwierciadło wód gruntowych występuje stale na głębokości od 0,5 do 1 m, lokalnie do 2 m poniżej powierzchni terenu. Charakter zwierciadła jest na ogół swobodny.

Ogólnie można stwierdzić że na terenie opracowania warunki geologiczne są korzystne dla osadnictwa.

3.3 ELEMENTY BIOTYCZNE

3.3.1 Flora

Na terenie gminy można wyróżnić mniej lub bardziej kształtowane przez człowieka zbiorowiska roślinne oraz uprawy. Większość powierzchni gminy zajmują uprawy polowe, użytki zielone występują głównie w dolinach rzek i na terenach zalewowych. Uprawy polowe są przeważnie intensywnie użytkowane a zatem charakteryzują się wysokim stopniem przekształcenia, synantropizacji i przeważnie niską bioróżnorodnością. Marginalnie występują jednak tereny pokryte seminaturalną roślinnością o wysokiej różnorodności. Są to głównie, trudniej dostępne tereny pośród pól i użytków zielonych związane częstokroć z podmokłościami, zagłębieniami skarpami i wzniesieniami. Lesistość w gminie Szelków, według danych przyjętych w uzasadnieniu POG, wynosi ok. 24,8% (ok. 2807 ha). Lasy należą w większości do nadleśnictwa Pułtusk.

Są to głównie bory mieszane i bory mieszane świeże, występują one we wschodniej części gminy (Las Krasieniak oraz kompleks w okolicy Ciepielewa) Dominują tutaj gleby bielcowe właściwe słabo zbielcowane i gleby skrytobielicowe wytworzone z piasków gliniastych dość często naglinowych, kwaśnych i przemytych od powierzchni. Można tu spotkać również gleby brunatne wyługowane lub kwaśne wytworzone z glin lekkich lub średnich spiaszczonych od powierzchni.

Są to gleby głównie o odczynie kwaśnym i obojętnym zasobne w składniki pokarmowe i stwarzające bardzo dobre warunki do rozwoju roślinności. Poziom wód gruntowych znajduje się w zasięgu systemów korzeniowych drzew.

Drzewostany są przeważnie wielowiekowe i wielogatunkowe.

Oczywiście gatunkiem dominującym jest sosna, w domieszce występuje dąb, modrzew, świerk, klon, grab, brzoza, olcha i topola. Podszyt jest w nich bogaty i tworzą go głównie: leszczyna, kruszyna, jarząb, trzmielina, czeremcha, szakłak oraz dereń. Runo jest bogate zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym, występują tutaj: szczawiki, konwalijka, malina, pokrzywa, gajowiec, mioduszka, gwiazdnica, podagrycznik, przylaszczka, narecznica, tojeść, dąbrówka, czernica, liczne trawy oraz szereg innych gatunków roślin jednorocznych i wieloletnich.

Są to w przypadku starszych drzewostanów obszary dobrze nadające się do funkcji rekreacyjnych, umożliwiające łatwą penetrację, jednocześnie odporne na proces antropopresji. Ich mikroklimat jest korzystny dla wypoczynku.

W dolinach rzek, najczęściej wśród użytków zielonych lub w zagłębieniach terenu występują na

małych powierzchniach lasy i bory wilgotne (m.in. Las Krasieniak). Bory wilgotne występują na drobnych fragmentach podmokłych gleb bielcowych właściwych silnie zbielicowanych, wytworzonych z piasków luźnych. Niekiedy w górnej warstwie występują piaski słabo gliniaste. Gleby te są bardzo ubogie i kwaśne, dlatego roślinność jest mało zróżnicowana. W składzie gatunkowym przeważa sosna, w domieszce występuje głównie olcha. W podszycie występują: czeremcha, kruszyna, jarząb, topola osika i brzoza. W runie do najczęstszych gatunków można zaliczyć: bagno, torfowce, trzęślicę oraz borówkę czernicę. Na małych obszarach gleb torfowych i bagiennych wytworzonych z torfów niskich oraz murszy zalegających na piaskach gliniastych o znacznym oglejeniu występują olsy jesionowe. Często są to lite drzewostany olchowe lub brzozowe, lecz również mieszane jesionowo-brzozowo-olchowe z domieszką lipy, klonu, wiązu oraz topoli osiki.

Podszyt w tych drzewostanach jest bogaty i występuje w nim wiele gatunków drzew i krzewów. Przede wszystkim są to: dereń, czeremcha, kalina, porzeczką, bzy, leszczyna i kruszyna.

W warstwie runa najczęściej spotkać można: pokrzywę, niecierpka, kopytnika, zawilca, gajowca, podagrycznika, malinę, kuklika i czyśca. Ze względu na bujność podszycu i runa bory lasy wilgotne oraz olsy mają w znacznym stopniu ograniczoną dostępność, natomiast ich zwiększona wilgotność obniża walory mikroklimatu. Także mniejsza odporność na czynniki antropogeniczne przemawia za koniecznością wyłączenia tych lasów z użytkowania rekreacyjnego i ograniczenia ich penetracji.

3.3.1.1 Charakterystyka środowisk na obszarze NATURA 2000

Obszar posiada charakterystyczne siedliska, dla ochrony których stworzono OSO „Dolina Dolnej Narwi”. Obszar gminy w granicach ostoi jest mozaiką terenów podmokłych oraz suchych, piaszczystych wyniesień, charakterystycznych dla dolin o podłożu mineralnym. Do najcenniejszych siedlisk, grupujących gatunki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz gatunki waloryzujące obszary Natura 2000 należą środowiska podmokłe. Są to zalewowe tereny, rozciągające się po obu stronach koryta Orzyca oraz obszary zalewowe Narwi w południowo-wschodniej części gminy. Stanowią one zarówno tereny lęgowe niektórych cennych gatunków, jak i miejsca żerowania w okresie lęgowym i w czasie przelotów, m.in. dla migrujących gatunków z rzędu siewkowców *Charadrii*. Do regularnie pojawiających się ptaków wodno-błotnych należą również gęsi z rodzaju *Anser* oraz gatunki kaczek z rodzaju *Anas*, *Aythya*, *Bucephala* i *Mergus*.

Innym cennym środowiskiem jest koryto Narwi, które na omawianym odcinku pozbawione jest piaszczystych wysp. W związku z tym nie odnotowano tam typowych gatunków związanych z tego typu siedliskiem – przede wszystkim rybitw z rodzaju *Sterna* oraz siewczek z rodzaju *Charadrius*. Jednakże zasiedlające ostoję rzadkie gatunki takie jak rybitwa rzeczna i rybitwa białoczelna pojawiają się na terenie gminy jako nielegowe.

Cała dolina Narwi wraz z innymi dolinami dużych rzek Polski tworzy system korytarzy, mający istotne

znaczenie dla migrujących populacji ptaków wędrownych. Na dolinę Narwi należy zatem patrzeć w ujęciu globalnym, a dla zachowania jej rangi należy ograniczyć do minimum zabiegi hydrotechniczne. Jest to podstawowy warunek dla zachowania atrakcyjnych miejsc odpoczynku i żerowania gatunków migrujących. Szczególną ochroną należy objąć łąki kośne wraz ze środowiskami towarzyszącymi, które są miejscem gniazdowania najcenniejszych gatunków ptaków, zarówno z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, jak i z listy gatunków waloryzujących obszary Natura 2000. Starorzecza zlokalizowane na terenie gminy znajdują się na różnym etapie sukcesji, co dodatkowo zwiększa zróżnicowanie środowisk. Są to miejsca żerowania błotniaka stawowego i rybitwy rzecznej, a także miejsca lęgowe kilku gatunków waloryzujących obszary Natura 2000.

Murawy piaszkowe, środowiska cenne w skali ostoi, w granicach gminy w większości obsadzone zostały borami sosnowymi. W związku z tym większość zbiorowisk leśnych ma mniejsze walory ornitologiczne niż inne wyżej wspomniane ekosystemy. Pełnią one funkcję siedlisk rozrodczych głównie dla lerki. Ze względu na unikatowość muraw, w miejscach, gdzie jeszcze istnieją, należy przeciwdziałać tworzeniu zabudowy rekreacyjnej i ograniczać zalesianie.

3.3.1.2 Opis najcenniejszych siedlisk na obszarze NATURA 2000

Ujście Orzyca

Najbardziej wartościowe siedliska tworzą łąki kośne, rozciągające się po obu stronach koryta Orzyca. Teren urozmaicony jest występowaniem środowisk z wodą płynącą (koryto Orzyca), wodą stagnującą (starorzecze zlokalizowane w części wschodniej obszaru) oraz okresowymi zalewami wiosennymi. Spośród lęgowych gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej gniazdują tam: bocian biały, derkacz, dzięcioł czarny i gąsiorek, zaś spośród gatunków waloryzujących: cyranka, krzyżówka, nurogęs, pustułka, kokoszka, czajka, kszczyk, słowik szary, srokosz i rokitniczka. Są to też atrakcyjne miejsca żerowania bociana czarnego, bociana białego, czapli siwej, błotniaka stawowego, cyraneczki, rybitwy rzecznej, rybitwy białoczelnej, bataliona, krwawodzioba i łączaka. Cały obszar posiada też duże walory krajobrazowe, podkreślane m.in. przez rzadko spotykane umiejscowienie gniazd bociana białego.

Tereny zalewowe Narwi

Jest to kompleks łąk kośnych ze starorzeczami Narwi, znajdujący się w południowo-wschodniej części sołectwa Stary Strachocin.

Pod względem środowisk teren ten w dużym stopniu nawiązuje do ujścia Orzyca. Odnotowano tam gniazdowanie 5 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej: żurawia, derkacza, gąsiorka, jarzębatki i lerki. Gniazdują tam również gatunki waloryzujące obszary Natura 2000: łabędź niemy, krzyżówka, kszczyk, krwawodziób, dudek i rokitniczka. Podobnie jak w dolinie Orzyca obszar ten to doskonałe żerowisko bociana białego i znacznie rzadszego bociana czarnego. Zalatują tam również rybitwy białoskrzydłe, gniazdujące w liczbie 10 par. Dogodne miejsc żerowania znajdują tam gatunki

przelotne: kwokacz, batalion i brodziec leśny.

3.3.2 Fauna

Na terenie opracowania największą powierzchnię zajmuje otwarty krajobraz rolniczy z takimi środowiskami jak pola uprawne, łąki i pastwiska oraz powierzchnie lasów i zadrzewień śródpolnych.

Obszar zasiedla co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, w tym 19 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (PCK). Dolina Dolnej Narwi stanowi bardzo ważną ostoję ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym. Obszar ten zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion *Calidris pugnax*, błotniak łąkowy *Circus pygargus*, dubelt *Gallinago media*, kraska *Coracias garrulus*, krwawodziób *Tringa totanus*, kulik wielki *Numenius arquata*, kulon *Burhinus oedicephalus*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, rybitwa białoczelna *Sterna albifrons*, rybitwa czarna *Chlidonias niger*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, rycyk *Limosa limosa*, sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*, sowa błotna *Asio flammeus* i zimorodek *Alcedo atthis*. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje osiąga rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus*.

W 2010 roku została przeprowadzona inwentaryzacja oraz waloryzacja gatunków ptaków dla ochrony których został wyznaczony OSOP NATURA 2000 „Dolina Dolnej Narwi”. Na obszarze inwentaryzacji stwierdzono 8 lęgowych gatunków ptaków, objętych szczególną ochroną w ramach Dyrektywy Ptasiej (Tab. 1). Jeden odnotowany gatunek - derkacz to ptak, którego liczebność kwalifikuje Dolinę Dolnej Narwi do międzynarodowych ostoj. Wykryto cztery terytorialne samce tego gatunku. Do liczniej występujących gatunków zaliczono lerkę oraz bociana białego.

Pojedyncze stanowiska lęgowe stwierdzono w przypadku zimorodka, dzięcioła czarnego i żurawia. Ptaki lęgowe związane są zarówno z różnego rodzaju środowiskami podmokłymi, typowymi dla doliny rzecznej (np. żuraw i derkacz), jak również z mozaiką krajobrazu rolniczego i leśnego (np. lerka i gąsiorek).

Tabela 1. Lęgowe gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej, występujące na obszarze inwentaryzacji. Dla gatunków monogamicznych podano liczbę par lęgowych. W przypadku gatunków poligenicznych oraz gatunków gniazdujących kolonijnie uwzględniono liczbę stanowisk.

Gatunek	Liczba par lęgowych	Liczba stanowisk
Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	5	-
Żuraw <i>Grus grus</i>	1-2	-
Derkacz <i>Crex crex</i>	-	4
Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	1	-
Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	1	-
Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	4	-
Lerka <i>Lullula arborea</i>	7	-
Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	1-2	-

Przy analizie znaczenia omawianego terenu dla awifauny należy uwzględnić również regularnie pojawiające się gatunki nielegowe. Na terenie gminy Szeków stwierdzono kolejnych sześć gatunków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej. W sezonie lęgowym spotykane były bocian czarny *Ciconia nigra*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo* i rybitwa białoczelna *Sterna albifrons*, a w okresie przelotów batalion *Calidris pugnax* i łączak *Tringa glareola*.

Bogactwo gatunkowe podnoszą również gatunki waloryzujące obszary Natura 2000.

Charakterystyka stwierdzonych gatunków lęgowych

A030 Bocian czarny *Ciconia nigra*

Status ekologiczny: zagrożony z racji rzadkiego występowania (kategoria R), status według BirdLife International: SPEC 3.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający tworzenia stref ochronnych wokół miejsc gniazdowania, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Bońskiej i Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska: odnotowano żerujące osobniki w ujściu Orzyca oraz w strefie zalewowej Narwi;

gniazdo tego gatunku znajduje się w lasach na północ od obszaru objętego inwentaryzacją.

Zagrożenia: gatunek nie zagrożony w Polsce, pod warunkiem utrzymania i konsekwentnego egzekwowania ochrony strefowej oraz należytego uwodnienia siedlisk lęgowych.

Uwagi: gniazduje z dala od osiedli ludzkich i preferuje duże kompleksy leśne; optymalne warunki znajduje w siedliskach ze znacznym udziałem trudno dostępnych terenów podmokłych.

A031 Bocian biały *Ciconia ciconia*

Status ekologiczny: narażony na wyginięcie w Europie (kategoria V), status według BirdLife International: SPEC 2.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Bońskiej i Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: lęgowy w obrębie obszaru inwentaryzacji w liczbie 5 par; większość gniazd odnotowano w pobliżu zamieszkałych siedzib ludzkich, na granicy obszaru inwentaryzacji; duża liczba osobników (ponad 20) regularnie żeruje na obszarach podmokłych w ujściu Orzyca.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: w całej ostoi szacuje się występowanie 60-80 par lęgowych; wzrostowy trend populacyjny w Polsce.

Zagrożenia: kurczenie się areału żerowisk na skutek intensyfikacji rolnictwa, kolizje z napowietrznymi liniami energetycznymi, utrata miejsc gniazdowych w wyniku przebudowy dachów i likwidacji platform gniazdowych na słupach.

Uwagi: żerowiskiem bociana białego są tereny podmokłe: łąki i pastwiska, jak również pola uprawne, zwłaszcza w trakcie wykonywania zabiegów agrotechnicznych.

A081 Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*

Status ekologiczny: niezagrożony w Europie (kategoria S), brak statusu BirdLife International: SPEC (brak).

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Bońskiej i Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: nie wykryto gniazdowania tego gatunku w obrębie obszaru inwentaryzacji, natomiast w sezonie lęgowym spotykano żerujące osobniki.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: wykazano występowanie od 15 do 22 par na całym obszarze ostoi; wzrostowy trend populacyjny w Polsce.

Zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych, prześladowanie (nielegalny odstrzał) ze strony użytkowników stawów i jezior, zwiększona presja drapieżników niszczących lęgi.

Uwagi: gniazduje w szuwarach trzcinowych i pałkowych porastających stawy rybne, jeziora i różnego rodzaju zbiorniki wodne; coraz częściej stwierdzany na niewielkich, śródpolnych oczkach wodnych lub nawet bezpośrednio w uprawach zbóż.

A122 Derkacz *Crex crex*

Status ekologiczny: narażony na wyginięcie w Europie (kategoria V), status według BirdLife International: SPEC 1.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Bońskiej i Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: terytorialne samce stwierdzono w czterech miejscach na terenach zalewowych.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: w granicach całej ostoi wykazano występowanie 39-80 terytorialnie odżywających się samców, wzrost populacji w Polsce.

Zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmniejszania się powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk na rzecz pól uprawnych, mechanizacja rolnictwa oraz narastająca presja drapieżników czworonożnych, głównie lisa.

Uwagi: zasiedla otwarte tereny z żyznymi, podmokłymi łąkami, rzadko spotykany na pastwiskach oraz w uprawach zbóż lub rzepaku.

A127 Żuraw *Grus grus*

Status ekologiczny: narażony na wyginięcie w Europie (kategoria V), status według BirdLife International: SPEC 3.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Bońskiej i Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: stanowisko 1 pary lęgowej stwierdzono przy starorzeczu w południowo-wschodniej części obszaru, zaś kolejna para gniazdowała tuż przy wschodniej granicy obszaru.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: w końcu XX w. populację zasiedlającą całą ostoję określono na 13 par lęgowych, obecnie populacja wzrastająca liczebnie, wzrostowy trend populacyjny w Polsce.

Zagrożenia: osuszanie terenów podmokłych, nadmierna chemizacja w rolnictwie, presja drapieżników (dzika).

Uwagi: związany z różnego rodzaju terenami podmokłymi, preferuje oczka wodne, zabagnienia i jeziora w otoczeniu podmokłych lasów, a także wśród suchych borów; kluczowym czynnikiem w czasie lęgów jest obecność odpowiedniego poziomu wody przy gnieździe, natomiast po wykluciu młodych spotykany na zacisznych śródleśnych polanach, łąkach, ugorach i polach uprawnych.

A151 Batalion *Calidris pugnax*

Status ekologiczny: niezagrożony w Europie (kategoria S), status według BirdLife International: SPEC 4.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej i Konwencji Bońskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: corocznie, regularnie notowany w czasie przelotów wiosennych, gatunek nielęgowy.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: przelotną populację szacuje się na 6600 osobników w skali całej ostoi, zaś lęgową - na 1 parę.

Zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych głównie w wyniku zmian środowiskowych, a w okresie wędrówek zmniejszanie się terenów żerowania oraz płoszenie przez ludzi.

Uwagi: gatunek gniazduje nielicznie w Polsce; natomiast Dolina Narwi może pełnić ważną funkcję korytarza migracyjnego z uwagi na dużą liczebność odnotowane podczas wędrówki wiosennej.

A166 Łęczak *Tringa glareola*

Status ekologiczny: gatunek zagrożony z racji zmniejszania się liczebności populacji (kategoria D), status według BirdLife International: SPEC 3.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej i Konwencji Bońskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: stwierdzony w czasie przelotów w stadach do kilkunastu osobników, gatunek nielęgowy.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: przelotną populację w skali całej ostoi szacuje się na 270 osobników.

Zagrożenia: utrata siedlisk gniazdowych w wyniku zmian środowiskowych, zanik środowisk podmokłych, pełniących rolę żerowisk w czasie migracji oraz płoszenie stad ptaków w czasie wędrówki jesiennej.

Uwagi: gatunek skrajnie nielicznie lęgowy w Polsce, z kolei liczny w czasie wędrówki.

A193 Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*

Status ekologiczny: gatunek niezagrożony w Europie (kategoria S), status według BirdLife International: SPEC (brak).

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej i Konwencji Bońskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: odnotowano żerujące osobniki w korycie Narwi i na starorzeczach, gatunek nielęgowy.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: liczebność tego gatunku w całej ostoi w dużym stopniu uzależniona jest od warunków środowiskowych i waha się od 88 do 95 par lęgowych.

Zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, deniwelacji powierzchni dolin rzecznych i zalesiania nieużytków rolnych, niska udatność lęgów w wyniku wzrostu ruchu turystycznego i presji drapieżników skrzydlatych oraz płoszenie przez ludzi.

Uwagi: areały żerowiskowe znajdują się na całej długości koryta Narwi.

A195 Rybitwa białoczelna *Sterna albifrons*

Status ekologiczny: zagrożony z racji zmniejszania się liczebności populacji (kategoria D), status według BirdLife International: SPEC 3.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej i Konwencji Bońskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: żerujące, pojedyncze osobniki stwierdzono w korycie Narwi i w korycie Orzyca, gatunek nielęgowy.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: populacja zasiedlająca Dolinę Dolnej Narwi wynosi od 12 do 28 par lęgowych.

Zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych w wyniku zmian reżimu hydrologicznego rzek, ograniczenia powierzchni nadrzecznych pastwisk i zalesiania nieużytków rolnych, niska udatność lęgów w wyniku wzrostu ruchu turystycznego i presji drapieżników skrzydlatych, a w okresie pozalęgowym zmniejszanie powierzchni naturalnych terenów zalewowych i płoszenie przez ludzi.

Uwagi: areały żerowiskowe znajdują się na całej długości koryta Narwi.

A229 Zimorodek *Alcedo atthis*

Status ekologiczny: zagrożony wyginięciem w Europie (kategoria D), status według BirdLife International: SPEC 3.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: stwierdzono jedno stanowisko lęgowe, nora znajdowała się w południowym brzegu Narwi.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: w skali całej ostoi stwierdzono gniazdowanie do 41 par lęgowych.

Zagrożenia: utrata siedlisk lęgowych, wysoka śmiertelność w okresie zimowym, straty w lęgach wywołane różnorodnymi czynnikami.

Uwagi: Potencjalne żerowiska znajdują się na całej długości Narwi.

A236 Dzieciół czarny *Dryocopus martius*

Status ekologiczny: niezagrożony w Europie (kategoria S), status według BirdLife International: SPEC 3, w Polsce nieliczny, lokalnie średnio liczny ptak lęgowy.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: odnotowano 1 stanowisko lęgowe, w środkowej części obszaru badań.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: populację lęgową na obszarze OSOP Dolina Dolnej Narwi oceniono na 10-15 par lęgowych, wzrostowa tendencja w Polsce.

Uwagi: zasiedla większe oraz średniej wielkości kompleksy leśne, głównie sosnowe, z drzewami w starszych klasach wiekowych.

A246 Lerka *Lullula arborea*

Status ekologiczny: narażony na wyginięcie w Europie (kategoria V), status według BirdLife International: SPEC 2.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: odnotowano 7 par lęgowych tego gatunku, stanowiska rozmieszczone były głównie w środkowej i północnej części obszaru.

Oszacowanie liczebności: brak dokładnej oceny liczebności w skali całej ostoi, populacja stabilna w Polsce.

Zagrożenia: utrata siedlisk gniazdowych, niski sukces lęgowy w wyniku drapieżnictwa.

Uwagi: występuje na obrzeżach suchych borów i sosnowych zagajników, śródleśnych polan i poręb, suchych muraw oraz wydm porośniętych suchą roślinnością.

A307 Jarzębatka Sylvia nisoria

Status ekologiczny: niezagrożony w Europie (kategoria S), status według BirdLife International: SPEC 4.

Status prawny: objęty ochroną ścisłą, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej i Konwencji Bońskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: wykazano występowanie 1 pary lęgowej, z możliwością gniazdowania kolejnej w części środkowej obszaru badań.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: brak danych o liczebności w całej ostoi.

Zagrożenia: utrata siedlisk gniazdowych wskutek urbanizacji i budowy dróg, niszczenia zarośli i zadrzewień w dolinach rzek oraz w wyniku zmian krajobrazu rolniczego.

Uwagi: zasiedla krajobraz rolniczy i doliny rzeczne ze zróżnicowanymi strukturalnie wielowarstwowymi zadrzewieniami.

A338 Gąsiorek Lanius collurio

Status ekologiczny: zagrożony w Europie w wyniku zmniejszania się liczebności (kategoria D), status według BirdLife International: SPEC 3

Status prawny: objęty ochroną ścisłą, wymieniony w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia), objęty ochroną na mocy Konwencji Berneńskiej.

Znane stanowiska na obszarze analiz: wykazano występowanie 4 par lęgowych.

Oszacowanie liczebności i trendy populacyjne: brak dokładnej oceny liczebności w skali całej ostoi; wzrostowe trendy liczebności w Polsce.

Zagrożenia: utrata siedlisk w wyniku urbanizacji oraz intensyfikacji rolnictwa.

Uwagi: gniazduje w otwartym krajobrazie rolniczym o zróżnicowanej strukturze. Zasiedla pola z rozrzuconymi kępami drzew i krzewów, zakrzaczone łąki i pastwiska, zadrzewienia śródpolne, ugory

i nieużytki oraz sady i duże ogrody; chętnie występuje również na obrzeżach lasów; w siedlisku powinny znajdować się trzy zasadnicze elementy: teren otwarty porośnięty niską roślinnością zielną – miejsce zdobywania pokarmu, gęste zarośla krzewów lub stosy gałęzi i chrustu – miejsce gniazdowania, a także wysokie krzewy – miejsce czatowania.

3.4 Formy ochrony przyrody

W materiałach mapowych wykorzystanych do prognozy wskazano zasięg GZWP nr 215 „Subniecka Warszawska”. Aktualny przebieg granic i status dokumentacyjny należy każdorazowo weryfikować w danych Państwowego Instytutu Geologicznego – PIB. Samo wskazanie zbiornika nie ustanawia odrębnej strefy ochronnej ani samodzielnych zakazów; wiążące ograniczenia mogą wynikać z ustawy – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 960, z późn. zm.) i właściwych aktów lub decyzji.

Część Gminy Szelków położona jest w obszarze Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi PLB140014. Ochrona obszaru wynika z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 13, z późn. zm.) oraz z planu zadań ochronnych ustanowionego w 2014 r., zmienionego w latach 2015, 2016 i 2023, ostatnio zarządzeniem opublikowanym w Dz. Urz. Woj. Maz. z 2023 r. poz. 6686. Zakres działań i ograniczeń PZO należy odnosić do wskazanych w nim przedmiotów ochrony i obszarów wdrażania, a nie automatycznie do całej powierzchni Natura 2000.

Cały obszar gminy został włączony do obszaru funkcjonalnego Zielonych Płuc Polski jak również do sieci CORINE jako ostoja (Doliny Narwi między Orłowem i Pułtuskim nr G06400300).

Ponadto na terenie gminy ochroną pomnikową objęto 54 drzewa ujęte w siedmiu pozycjach wykazu: cztery pojedyncze dęby oraz grupy obejmujące 43 dęby, 2 sosny i 5 topól. Ich ochrona wynika z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody i właściwych aktów ustanawiających ochronę.

Tabela 2. Wykaz pomników przyrody ożywionej

l.p	kod inspire_id/akt prawny	typ_formy_nazwa	data_utworzenia	drzewo/ gatunek
1	PL.ZIPOP.1393.PP.1411102.1030	pomnik przyrody	2004-04-17	dąb szypułkowy Przeradowo
2	PL.ZIPOP.1393.PP.1411102.1031	pomnik przyrody	2004-04-17	dąb szypułkowy Przeradowo
3	PL.ZIPOP.1393.PP.1411102.1032	pomnik przyrody	2004-04-17	dąb szypułkowy Przeradowo
4	PL.ZIPOP.1393.PP.1411102.5096	pomnik przyrody	2023-05-31	dąb szypułkowy podpułkownika Andrzeja Kopa - Chyliny
5	DUWM.2008.29.1071	pomniki przyrody	2008-02-26	dęby szypułkowe - 43 szt. Leśnictwo Magnuszew - osada Święta Rozalia
6	DUWM.2008.29.1071	pomniki przyrody	2008-02-26	sosna pospolita - 2 szt. Rostki- Kwiatkowo
7	DUWM.2008.29.1071	pomniki przyrody	2008-02-26	topola biała - 5 szt. Leśnictwo Magnuszew

/Zaliczenie obszarów do sieci CORINE Biotops nie rodzi skutków prawnych a ich ochrona realizowana jest w formach właściwych dla kraju członkowskiego Unii Europejskiej. W tym przypadku właściwą formą ochrony jest obszar Natura 2000 i regulacje właściwe dla przyjętej formy ochrony. /

3.5. STAN ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI POG

Wariant zerowy oznacza brak uchwalenia POG. Na dzień 1 września 2026 r. dotychczasowe studium utraciło moc najpóźniej z upływem 31 sierpnia 2026 r. zgodnie z przepisami przejściowymi w brzmieniu uwzględniającym zmianę opublikowaną w Dz.U. z 2026 r. poz. 781. Nadal obowiązywałyby uchwalone MPZP i istniejące sposoby użytkowania, natomiast brak POG ogranicza możliwość sporządzania nowych planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy w zakresie określonym ustawą. Nie oznacza to automatycznej poprawy stanu środowiska: utrzymałyby się presje wynikające z obowiązujących MPZP, rozproszonego osadnictwa, transportu, gospodarki ściekowej i rolnictwa, bez nowego, gminnego układu stref i standardów urbanistycznych.

4. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

POG jest dokumentem strategicznym i nie lokalizuje konkretnych przedsięwzięć. Nie daje to podstaw do kategorycznego wykluczenia przedsięwzięć mogących zawsze albo potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Klasyfikację każdego zamierzenia należy przeprowadzić na etapie projektowym według aktualnego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie

przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839, z późn. zm.).

1. Dla zabudowy mieszkaniowej wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą progi określone w § 3 ust. 1 pkt 55 rozporządzenia wynoszą: na obszarach objętych ustaleniami MPZP albo miejscowego planu odbudowy - co najmniej 2 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody lub ich otulinami i 4 ha poza nimi; na obszarach nieobjętych takimi planami - odpowiednio 0,5 ha i 2 ha.

2. Dla zabudowy systemami fotowoltaicznymi, z wyłączeniem instalacji na dachach i elewacjach obiektów budowlanych, § 3 ust. 1 pkt 54a rozporządzenia określa próg co najmniej 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody lub ich otulinami oraz 2 ha na pozostałych obszarach. Spełnienie progu oznacza konieczność przeprowadzenia właściwej kwalifikacji i nie przesądza automatycznie o obowiązku pełnej oceny oddziaływania.

3. Projekt POG przewiduje profile umożliwiające teren elektrowni słonecznej w strefach 2SU, 5SU, 20SU, 27SU, 1SH, 1-8SR oraz 5SO, 17SO, 19SO, 21SO, 23-24SO i 27-29SO; teren elektrowni wiatrowej w strefach 3-7SR oraz 5SO, 17SO, 19SO, 21SO, 23-24SO i 27-28SO; teren elektrowni wodnej w strefach 7SO, 26SO i 30SO. Ocena konkretnych zamierzeń musi uwzględniać ich skalę, lokalizację, przyłącza, drogi obsługowe oraz oddziaływania na krajobraz, wody, ptaki i nietoperze.

Dla zabudowy przemysłowej lub magazynowej wraz z infrastrukturą, zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 54 rozporządzenia, próg powierzchni zabudowy wynosi co najmniej 0,5 ha na obszarach objętych wskazanymi formami ochrony przyrody lub ich otulinami oraz 1 ha na pozostałych obszarach. W granicach stref mogą być rozważane również przedsięwzięcia związane z zabudową usługową i gospodarczą, drogami, sieciami i urządzeniami infrastruktury, gospodarką wodno-ściekową, magazynowaniem, chowem zwierząt lub wykorzystaniem zasobów. Ich kwalifikacja zależy od rodzaju, parametrów, lokalizacji i kumulacji z innymi przedsięwzięciami; sam symbol strefy nie rozstrzyga tej kwalifikacji.

Dla przedsięwzięć wymienionych w rozporządzeniu decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach uzyskuje się przed decyzjami wskazanymi w art. 72 ust. 1 ustawy OOS, a obowiązek przeprowadzenia oceny dla przedsięwzięcia potencjalnie znacząco oddziałującego ustala właściwy organ na podstawie art. 63 ust. 1 tej ustawy. Ocena na etapie przedsięwzięcia uszczegóławia rozwiązania techniczne, lecz nie zastępuje strategicznej oceny POG.

Według danych wykorzystanych w prognozie na terenie gminy obecnie nie występują zakłady o zwiększonym ani dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. POG nie jest jednak instrumentem właściwym do normatywnego wyłączenia statusu ZZR lub ZDR. Ewentualna przyszła lokalizacja podlega odrębnym wymaganiom ustawy - Prawo ochrony środowiska, przepisom o substancjach niebezpiecznych oraz ocenie zgodności z przeznaczeniem terenu.

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Teren opracowania znajduje się częściowo na obszarze Natura 2000. Zgodnie z postanowieniami prawa Unii Europejskiej Natura 2000 to spójna europejska sieć ekologiczna, której celem jest zachowanie rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty. Obszary te typowane są według kryteriów podanych w Dyrektywie 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dziko żyjącej fauny i flory (tzw. Dyrektywa Siedliskowa) jako Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk (SOO) oraz Dyrektywie 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. Dyrektywa Ptasia) jako Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków (OSO). Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 13, z późn. zm.) na obszarach Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 lub,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Pozostałe cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym:

- utrzymanie norm odnośnie jakości wód powierzchniowych i podziemnych określonych w przepisach szczegółowych;
- utrzymanie norm odnośnie dopuszczania poziomu hałasu w środowisku, określonych w przepisach szczegółowych;
- utrzymanie norm odnośnie jakości powietrza określonych w przepisach szczegółowych;

Najistotniejsze problemy i zagrożenia środowiskowe obejmują: zaniechanie lub zmniejszenie intensywności gospodarki łąkarsko-pastwiskowej prowadzące do sukcesji roślinności krzewiastej i drzewiastej;

- eksploatację torfu i piasku;
- nielegalne wysypiska śmieci;
- intensywną penetrację rekreacyjną oraz wnikanie zabudowy rekreacyjnej na obszar doliny Narwi.

6. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOTY OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TEGO OBSZARU

Przedmiotem POG są strefy planistyczne i gminne standardy urbanistyczne określone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r. poz. 2758, z 2024 r. poz. 1775, z 2025 r. poz. 1767 oraz z 2026 r. poz. 826). Projekt w znacznej części uwzględnia obowiązujące MPZP, ale zawiera również zmiany profili i granic stref. Na części terenów Natura 2000 i obszarów szczególnego zagrożenia powodzią zastosowano strefy SO, natomiast w innych miejscach pozostają strefy umożliwiające zabudowę lub OZE.

Autorzy prognozy skupili się na analizie i ocenie określonych w POG rozwiązań oraz warunków zagospodarowania, wynikających z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody, a także ochrony gruntów rolnych i leśnych.

Dla terenów funkcjonalnych przyjęto w POG pewne ilościowe wskaźniki urbanistyczne, pozwalające zwymiarować i ocenić potencjalne wpływy realizacji ustaleń POG na środowisko przyrodnicze i zdrowie mieszkańców.

Tabela 3. Wskaźniki urbanistyczne

Nazwa strefy planistycznej	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]	Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość zabudowy [m]	Maksymalny udział powierzchni zabudowy [%]
Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW	30	1,5	17	30
Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ	30–40	0,4–1,0	10	30–60
Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową SZ	30	0,6–0,8	10–15	30–50
Strefa usługowa SU	30–60	0,2–2,0	6–20	10–60
Strefa handlu wielkopowierzchniowego SH	30	2,0	15	50
Strefa gospodarcza SP	20	1,5	25	50
Strefa produkcji rolniczej SR	30	1,5	15	50
Strefa infrastrukturalna SI	20	nie ustala się*	nie ustala się*	nie ustala się*
Strefa zieleni i rekreacji SN	50–70	0,3–0,4	10	30–40
Strefa cmentarzy SC (1SC / 2SC)	30 / 70	nie ustala się* / nie ustala się*	8 / nie ustala się*	nie ustala się* / nie ustala się*
Strefa otwarta SO	nie ustala się*	nie ustala się*	nie ustala się*	nie ustala się*
Strefa komunikacyjna SK (1–4SK, 6SK / 5SK, 7–12SK)	30 / nie ustala się*	1,0 / nie ustala się*	15 / nie ustala się*	50 / nie ustala się*

* zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r. poz. 2758, z 2024 r. poz. 1775, z 2025 r. poz. 1767 oraz z 2026 r. poz. 826).

Strefa komunikacyjna została wyznaczona na terenie dróg klasy głównej, zbiorczych zlokalizowanych na terenie gminy Szelków oraz pod terenami obsługi komunikacji. Ponadto strefę komunikacyjną wskazano w granicach terenów przeznaczonych pod tereny obsługi komunikacji w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W strefach SW, SJ, SZ, SU, SH, SP, SR, SN, SC, SO i SK teren infrastruktury technicznej w profilu podstawowym obejmuje zakres wynikający z aktualnego załącznika do rozporządzenia w sprawie projektu planu ogólnego gminy, w tym ograniczenie powierzchni właściwe dla terenów infrastruktury technicznej uwzględnianych w tych profilach. Ocena środowiskowa obejmuje również takie obiekty, nawet gdy nie tworzą odrębnej strefy SI.

Wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej należy odczytywać łącznie z wyjątkami i zasadami określonymi w aktualnym rozporządzeniu w sprawie projektu planu ogólnego gminy. W szczególności wartość przyjęta dla całej strefy nie może być automatycznie przypisywana każdemu terenowi komunikacji lub infrastruktury występującemu w jej profilu.

Opis obszarów Natura 2000 oraz wykaz pomników przyrody przedstawiono w rozdz. III.1. Części A. Uzasadnienia.

W zakresie obszarów i obiektów chronionych uzasadnienie do POG wymienia:

1. Obszar NATURA 2000 PLB 140014 Dolina Dolnej Narwi
2. 54 drzewa pomnikowe ujęte w 7 pozycjach wykazu

Działania na obszarach objętych ochroną należy podporządkować ustaleniom przepisów szczególnych i aktów stanowiących szczególne formy ochrony przyrody.

Uzasadnienie do POG nie wskazuje dóbr kultury współczesnej jednak niezależnie od powyższego na obszarze gminy zaznacza się, że występują miejsca i obiekty posiadające wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, wymagające uwzględnienia w polityce przestrzennej gminy. I są to:

1. W rejonie Osady Święta Rozalia w miejscowości Kaptury zgrupowanie dębów objętych ochroną jako pomniki przyrody. Wartość tego obszaru wynika z połączenia walorów przyrodniczych, krajobrazowych oraz lokalnych tradycji i przekazów związanych z Osadą Święta Rozalia. W POG obszar ten został objęty strefą otwartą SO oraz strefą usługową SU.
2. W miejscowości Smrock-Dwór teren nieczynnego cmentarza żydowskiego, udokumentowany kartą cmentarza NID nr N9683 z 1992 r. Na terenie zachował się fragment nagrobka oraz czytelne ślady historycznego układu przestrzennego. Obiekt nie jest obecnie wpisany do rejestru zabytków ani ujęty w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków. Ze względu na prawdopodobną wartość historyczną teren wymaga szczegółowej weryfikacji konserwatorskiej oraz rozważenia ujęcia w gminnej ewidencji zabytków. W planie ogólnym teren objęto strefą cmentarzy SC, odpowiadającą jego historycznej funkcji.

W Uzasadnieniu do POG wskazuje się brak występowania na terenie gminy Szelków terenów zamkniętych, obszarów ograniczonego użytkowania, obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji oraz zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Projekt POG w części graficznej w znacznej mierze odwołuje się do ustaleń obowiązujących MPZP oraz obszarów uzupełnienia zabudowy. Na części obszarów Natura 2000 oraz obszarów szczególnego zagrożenia powodzią zastosowano strefy SO, lecz z dokumentu tekstowego wynika również pozostawienie niektórych stref SJ i profili dodatkowych umożliwiających OZE.

Przyjęte rozwiązania mogą ograniczać presję środowiskową, pod warunkiem zachowania zgodności finalnych granic i profili stref z opisem, zastosowania aktualnego PZO i map zagrożenia powodziowego oraz wdrożenia wskazanych w prognozie środków minimalizujących i monitoringu.

POG nie lokalizuje konkretnych przedsięwzięć i nie może stanowić samodzielnej podstawy do wykluczenia ich znaczącego oddziaływania. Każde zamierzenie należy kwalifikować według aktualnego rozporządzenia w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z uwzględnieniem skali, lokalizacji i kumulacji. Decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach uzyskuje się przed decyzjami wymienionymi w art. 72 ust. 1 ustawy OOŚ. Ocena konkretnego przedsięwzięcia uszczegóławia analizę, lecz nie zastępuje strategicznej oceny POG.

7. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CELE I PRZEDMIOTY OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

Rodzaje przedsięwzięć i aktualne progi kwalifikacyjne omówiono w rozdziale 4. Ocena w niniejszym rozdziale obejmuje zarówno oddziaływania wynikające z profili stref POG, jak i ich możliwą kumulację z istniejącym i planowanym zagospodarowaniem.

Z przeprowadzonych analiz wynika hipotetyczna możliwość wystąpienia w fazie budowy następujących typów oddziaływań, związanych m.in. z:

- emisją hałasu podczas prowadzenia prac (maszyny budowlane);
- emisją substancji zanieczyszczających do powietrza (typowych zanieczyszczeń komunikacyjnych: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, węglowodory) w wyniku korzystania podczas prac budowlanych ze sprzętu mechanicznego;
- wodami pochodzącymi z odwodnienia wykopów pod kanalizację, w ilości uzależnionej od napotkanych warunków hydrologicznych oraz okresu wykonywania prac budowlanych;
- pyleniem podczas wykopów oraz przemieszczania mas ziemnych;

- wibracjami powstałymi w wyniku zagęszczania gruntu;
- powstaniem odpadów budowlanych.

Wymienione oddziaływania mogą wystąpić zwłaszcza w fazie budowy, ale ich znaczenie zależy od skali i lokalizacji przedsięwzięcia, zajęcia siedlisk, obsługi transportowej, odwodnienia, przyłączy oraz kumulacji z innymi zamierzeniami. Bliskość istniejącej zabudowy nie przesądza sama przez się o braku znaczącego oddziaływania, w szczególności w sąsiedztwie Natura 2000, dolin rzecznych i obszarów zagrożenia powodziowego.

Kwalifikację przedsięwzięcia oraz ewentualny obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania ustala się zgodnie z art. 59, art. 63 i art. 71-72 ustawy OOS. Postępowanie dotyczące konkretnego przedsięwzięcia powinno wykorzystywać ustalenia niniejszej prognozy, ale nie może służyć do uzupełnienia brakującej oceny strategicznej skutków rozwiązań dopuszczonych przez POG.

7.1. KOMPLEKSOWA OCENA SKUTKÓW REALIZACJI POG

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 670, z późn. zm.) oceniono możliwe znaczące oddziaływania projektu POG na elementy środowiska i zależności między nimi.

Jako znaczące oddziaływanie rozumie się działania mogące pozytywnie lub negatywnie znacząco oddziaływać na stan i różnorodność siedlisk przyrodniczych, integralność powiązań przyrodniczych oraz czystość środowiska.

Zakres kompleksowej oceny wpływu na środowisko ustaleń POG określono metodą waloryzacji punktowej, przypisując terenom o różnym przeznaczeniu wielkość, wyrażoną w punktach, przewidywanego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego oraz kulturowego:

- „2” dla oddziaływania pozytywnego silnego
- „1” – dla oddziaływania pozytywnego
- „0” – dla braku oddziaływania negatywnego bądź też śladowego
- „-1” – dla oddziaływania negatywnego
- „-2” – dla oddziaływania negatywnego silnego.

Oceną objęto cały projekt POG. Dla stref, w których nie zmieniono zasadniczego kierunku zagospodarowania, uwzględniono co najmniej oddziaływania istniejące, utrwalane przez POG oraz ich kumulację z nowymi strefami, infrastrukturą i przedsięwzięciami. Szczegółową waloryzację punktową skoncentrowano na zmianach o największym potencjale oddziaływania.

Tabela 4. Waloryzacja oddziaływania poszczególnych nowych funkcji terenów na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego w przypadku realizacji POG

OZNACZENIE TERENU	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Roślinność	Wody powierzchniowe i podziemne	Powietrze atmosferyczne	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat w tym klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	suma: min. -24, maks. +24	OCENA ŁĄCZNA PRESJI NA ŚRODOWISKO: 14-24 silnie pozytywna; 2-13 pozytywna; od -1 do 1 brak lub znikoma; od -5 do -2 mało znacząca; od -13 do -6 negatywna; od -24 do -14 znacząca, silnie negatywna
R → TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ	-1	1	-1	-1	0/-1	-1	-1	-1	0	0	0	2	-3 do -4	mało znacząca
R → TERENY ZABUDOWY USŁUGOWEJ	-1	1	-1	-1	0/-1	-1	-1	-1	0	0	0	2	-3 do -4	mało znacząca
R → TERENY ZABUDOWY USŁUGOWO PRZEMYSŁOWEJ W TYM FARMY FOTOWOLTAICZNE	-1	1	-1	-1	0/-1	0/-1	-1	-1	-1	0	0	2	-3 do -5	mało znacząca

Waloryzacja wskazuje dla analizowanych grup przekształceń presję od mało znaczącej do negatywnej, zależnie od przyjętego końca przedziału ocen. Wynik ma charakter orientacyjny: nie zastępuje analizy przyczynowo-skutkowej, przestrzennej kontroli stref ani oceny oddziaływań skumulowanych.

Oddziaływanie realizacji zapisów projektu POG może być związane z wpływem na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego. Oddziaływania te mogą mieć charakter:

- bezpośredni – mogą one powstawać bezpośrednio w związku z realizacją oraz funkcjonowaniem inwestycji,
- pośredni lub wtórny – mogą one występować jako wpływ innego bezpośredniego oddziaływania (wpływ drugiego, trzeciego stopnia w zależności od tego jaka jest przyczyna powstania),
- skumulowany – mogą one przejawiać się jako suma skutków realizacji różnych rodzajów inwestycji rozpatrywanych łącznie, także sumarycznie z oddziaływaniem istniejących już wcześniej przedsięwzięć,
- krótkoterminowe i chwilowe – najczęściej oddziaływania te powstają w związku z bezpośrednim momentem realizacji przedsięwzięcia, niekiedy także w krótkim okresie jego późniejszego funkcjonowania,
- średnioterminowe – wiążą się one zarówno z okresem realizacji inwestycji, jej rozruchem, jak również z chwilą jej całkowitego wdrożenia,
- długoterminowe i stałe – których konsekwencje są widoczne lub odczuwalne bezpośrednio lub pośrednio, trwale i nieprzerwanie, bezustannie po wystąpieniu oddziaływania.

Dla potrzeb oceny oddziaływania na środowisko realizacji zapisów projektu POG, sporządzono macierzową oraz pisemną charakterystykę tych oddziaływań.

Decydującymi czynnikami wpływającymi na charakter oddziaływań (ich trwałość i natężenie), będą m.in.:

- stopień realizacji ustaleń kierunków POG oraz ich realizacja na etapie zmiany MPZP,
- charakter przyszłych inwestycji,
- szczegółowe rozwiązania techniczne i technologiczne.

Przewidywane rodzaje oddziaływań realizacji ustaleń projektu POG na poszczególne komponenty środowiska przedstawiono w poniższej macierzy (Tabela 5).

Macierz obejmuje również zależności wzajemne. Przykładowe łańcuchy oddziaływań to: uszczelnienie powierzchni - wzrost odpływu - presja powodziowa i na JCWP; wzrost ruchu - hałas i emisje - wpływ na ludzi i faunę; OZE oraz linie przyłączeniowe - zmiana krajobrazu i ryzyko dla ptaków lub nietoperzy; niedostateczna gospodarka ściekowa - presja na wody i zdrowie ludzi. Znaki mieszane oznaczają zależność wyniku od lokalizacji, skali i zastosowanych środków ograniczających.

Tabela 5. Przewidywane oddziaływania na elementy środowiska przyrodniczego i kulturowego

	ODDZIAŁYWANIE			- (+) pozytywne - (-) negatywne - (0) brak oddziaływań - (+/-) lub (-/+) oddziaływania mieszane lub zależne od innych uwarunkowań					
KOMPONENTY	BEZPOŚREDNIE	POŚREDNIE	WZAJEMNE	SKUMULOWANE	KRÓTKOTERMINOWE	ŚREDNIOTERMINOWE	DŁUGOTERMINOWE	STAŁE	CHWILOWE
RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	-	-/0	-/0	-/0	-	-	-/0	-/0	-
LUDZIE	+/-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	+/-	+/-	-
ZWIERZĘTA	-	-/0	-/0	-/0	-	-	-/0	-/0	-
ROŚLINNOŚĆ	-/+	-/0	-/0	-/0	-	-/+	-/+	-/+	-
WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	-/+	-/0	-/0	-/0	-	-/+	-/+	-/+	-
POWIERTRZE ATMOSFERYCZNE	-	-/0	-/0	-/0	-	-/0	-/0	-/0	-
POWIERZCHNIA ZIEMI	-	-/0	-/0	-/0	-	-	-	-	-
KRAJOBRAZ	-	-/0	-/0	-/0	-	-	-	-	-
KLIMAT	-/0	-/0	-/0	-/0	0	-/0	-/0	-/0	0
KLIMAT AKUSTYCZNY	-	-/0	-/0	-/0	-	-/0	-/0	-/0	-
ZASOBY NATURALNE	-/0	-/0	-/0	-/0	-	-/0	-/0	-/0	-
ZABYTKI	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0	-/0
DOBRA MATERIALNE	+	+	+	+	0	+	+	+	0
INNE	0	0	0	0	0	0	0	0	0

7.1.1 Wpływ na różnorodność biologiczną obszary prawnie chronione w tym na obszary Natura 2000

Największe znaczenie dla różnorodności biologicznej mają doliny Narwi i Orzyca, łąki i pastwiska, lasy, zadrzewienia oraz siedliska gatunków, dla których wyznaczono obszar PLB140014. Projekt ogranicza część terenów przeznaczonych w MPZP pod zabudowę, jednak strefa SO może zawierać profile dodatkowe OZE i infrastruktury. Z tego względu ocenę oparto na pełnym profilu każdej strefy, a nie wyłącznie na jej nazwie.

Po przeprowadzonej analizie należy stwierdzić, iż w POG tereny przekształcane pod zabudowę mieszkaniową znajdują się w przeważającej mierze na gruntach rolnych w centrach miejscowości oraz w pobliżu istniejących zabudowań. Wyłączono natomiast eklawy przeznaczone pod zabudowę, które na chwilę obecną nie są zurbanizowane i potencjalnie, po przekształceniu mogą wpływać negatywnie na cele ochrony Natura 2000.

Nowe kierunki zabudowy skoncentrowano przede wszystkim w sąsiedztwie istniejącej zabudowy i dróg. Rolnicze użytkowanie gruntu nie oznacza jednak automatycznie niskiej wartości przyrodniczej; przed potwierdzeniem braku kolizji należy sprawdzić siedliska gatunków, trwałe użytki zielone, zadrzewienia, korytarze ekologiczne i obszary działań PZO.

Na poziomie strategicznym nie zidentyfikowano nieuniknionego znaczącego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną i spójność systemów ekologicznych, pod warunkiem przestrzennego potwierdzenia zgodności stref z PZO, zachowania siedlisk i korytarzy oraz kontroli oddziaływań OZE i infrastruktury.

7.1.2 Wpływ na ludzi

POG utrzymuje lub umożliwia rozwój stref mieszkaniowych, usługowych, gospodarczych i OZE, co może poprawiać dostęp do usług i miejsc pracy, ale może też lokalnie zwiększać ruch, hałas, emisje, ryzyko awarii, presję krajobrazową i konflikty sąsiedzkie. Skutki dla zdrowia ludzi zależą od lokalizacji i skali inwestycji, odległości od zabudowy chronionej oraz rozwiązań technicznych; nie można ich wykluczyć wyłącznie na podstawie strategicznego charakteru POG.

Na terenie gminy, według danych wykorzystanych w prognozie, nie funkcjonują obecnie zakłady ZZR ani ZDR. POG nie ustanawia jednak prawnego wyłączenia takich zakładów. Ryzyko poważnej awarii należy analizować zgodnie z ustawą - Prawo ochrony środowiska, z uwzględnieniem rodzaju substancji, możliwych scenariuszy awaryjnych, dostępu służb ratowniczych i wrażliwości otoczenia.

POG nie rozstrzyga bezpośrednio o składowaniu ani magazynowaniu odpadów niebezpiecznych; dopuszczalność konkretnej działalności wynika z profilu strefy, MPZP oraz przepisów o odpadach i ocenach środowiskowych. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią należy odrębnie stosować zakazy i ograniczenia Prawa wodnego.

Na poziomie strategicznym nie prognozuje się znaczącego negatywnego wpływu na zdrowie i warunki życia ludzi pod warunkiem zachowania odpowiednich odległości, standardów akustycznych i jakości środowiska, bezpieczeństwa awaryjnego oraz sprawnej obsługi wodno-ściekowej i transportowej. Możliwe pozostają lokalne oddziaływania bezpośrednie, pośrednie i skumulowane.

7.1.3 Wpływ na zasoby przyrody ożywionej i nieożywionej

W Uzasadnieniu do POG jest mowa, że gmina znajduje się na obszarze Natura 2000. Na jej terenie znajdują się również 54 drzewa pomnikowe ujęte w 7 pozycjach wykazu dla których należy utrzymać istniejące formy ochrony zgodnie

z Ustawą o ochronie przyrody oraz rozporządzeniami i zarządzeniami wykonawczymi do w/w ustaw, w tym PZO dla obszaru Natura 2000.

Obszar POG stanowią głównie tereny rolnicze i leśne. Rozwój zabudowy i infrastruktury może uszczuplać powierzchnię biologicznie czynną. Strefy SO ograniczają część presji zabudowy, ale nie są jednolitym obszarem bez możliwości realizacji wszystkich obiektów, ponieważ wybrane strefy zawierają dodatkowe profile OZE; wpływ należy oceniać według konkretnego profilu i lokalizacji.

Ciągłość przyrodnicza dolin Narwi i Orzyca może zostać utrzymana przy zachowaniu terenów zalewowych, łąk, zadrzewień, stref przybrzeżnych oraz unikaniu barier wynikających z zabudowy, dróg, ogrodzeń i infrastruktury.

Realizacja POG może powodować lokalne, bezpośrednie i pośrednie straty roślinności oraz siedlisk na terenach przekształceń. Przy zachowaniu terenów najcenniejszych, ograniczeniu fragmentacji, ochronie drzew i siedlisk oraz właściwej lokalizacji OZE nie przewiduje się, na poziomie strategicznym, znaczącego negatywnego oddziaływania na zasoby przyrody.

7.1.4 Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne

Według Raportu o stanie Gminy Szekłów za 2025 rok sieć wodociągowa ma 132,70 km i obejmuje 1 271 budynków, czyli 98,83% budynków. Stacja uzdatniania wody w Magnuszewie Dużym obsługuje Magnuszew Duży i Stary Szekłów, a administratorem wskazanym w raporcie jest MPUK w Makowie Mazowieckim.

Sieć kanalizacyjna ma 1,45 km i obejmuje osiedle Bazar: 23 budynki, tj. 1,89% budynków; ścieki są kierowane do oczyszczalni w Makowie Mazowieckim. Na terenie gminy funkcjonuje ponadto 69 przydomowych oczyszczalni. Niski stopień skanalizowania zwiększa znaczenie kontroli szczelności zbiorników, wywozu ścieków, działania oczyszczalni przydomowych i ochrony wód w zlewniach Narwi oraz Orzyca.

Przy rozwoju zabudowy mogą wystąpić negatywne oddziaływania na wody wskutek zwiększenia ilości

ścieków, uszczelnienia i spływu zanieczyszczeń. Brak znaczącego pogorszenia można prognozować wyłącznie przy zapewnieniu efektywnego systemu gospodarki ściekowej, retencji, ochrony ujęć oraz niedopuszczeniu do pogorszenia stanu JCWP.

7.1.5 Wpływ na gleby

Przekształcenie gleb będzie związane z zajęciem terenu przez zabudowę, infrastrukturę i nawierzchnie uszczelnione. Oddziaływania będą długotrwałe i w części nieodwracalne, a lokalne zanieczyszczenia mogą wystąpić również w sąsiedztwie dróg krajowych nr 57, 60 i 61 oraz innych intensywnie użytkowanych tras. Zakres wpływu zależy od klasy gleb, powierzchni zajęcia, gospodarki masami ziemnymi i zabezpieczenia przed zanieczyszczeniami.

Zmiany nie muszą mieć charakteru znaczącego, ale ich wpływu na tereny sąsiednie, wody i obszar Natura 2000 nie można wykluczyć bez analizy lokalizacji i kumulacji. Należy preferować tereny już przekształcone lub o niższej wartości rolniczej, ograniczać powierzchnie uszczelnione i chronić ciągłość pokrywy glebowej poza obszarem inwestycji.

7.1.6 Wpływ na krajobraz

Dalsze zagospodarowanie może lokalnie obniżać walory krajobrazowe przez zmianę skali, gabarytów, ekspozycji i charakteru otwartych wnętrz. Ład przestrzenny i jakość przestrzeni publicznych mogą się poprawić, jeżeli lokalizacja, forma zabudowy, zieleń i infrastruktura zostaną ukształtowane z uwzględnieniem wrażliwości krajobrazu.

Gminne standardy urbanistyczne ograniczające gabaryty i intensywność zabudowy mogą zmniejszać presję krajobrazową. Szczególnej ochrony wymagają doliny Narwi i Orzyca, krawędź wysoczyzny, otwarcia widokowe oraz otoczenie zabytków i pomników przyrody. POG nie zastępuje szczegółowych ustaleń krajobrazowych MPZP ani oceny konkretnej inwestycji.

Dopuszczenie OZE nie oznacza automatycznie obowiązku sporządzenia MPZP dla każdej większej instalacji; właściwy tryb wynika z aktualnych przepisów i uwarunkowań konkretnej lokalizacji. Przy elektrowniach słonecznych, wiatrowych i wodnych należy oceniać łącznie urządzenia, przyłącza, drogi, oddziaływanie na krajobraz, awifaunę, nietoperze, wody oraz sąsiednią zabudowę.

POG może powodować lokalne i długotrwałe zmiany krajobrazu, zwłaszcza w strefach gospodarczych, OZE i wzdłuż infrastruktury. Przy zachowaniu najcenniejszych wnętrz i ekspozycji krajobrazowych oraz właściwym kształtowaniu gabarytów nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania w skali gminy; ocena wymaga jednak weryfikacji przestrzennej.

7.1.7 Wpływ na klimat lokalny i topoklimat oraz na warunki wymiany powietrza

Zachowanie dużych powierzchni terenów otwartych ogranicza presję na klimat lokalny, lecz nowe uszczelnienie, utrata roślinności i emisje mogą powodować lokalne zmiany temperatury, wilgotności, odpływu i przewietrzania. Skala skutków zależy od łącznej powierzchni zabudowy, udziału zieleni i retencji.

Przestrzeganie zasad ochrony oraz racjonalne gospodarowanie przestrzenią powinno zminimalizować skutki wpływu na klimat lokalny i topoklimat oraz na warunki wymiany powietrza i będzie w znacznej mierze zależało od skuteczności nadzoru nad przestrzeganiem obowiązujących uregulowań prawnych.

Przewiduje się lokalne zmiany warunków termiczno-wilgotnościowych wskutek uszczelnienia, utraty roślinności i emisji, przy czym zachowanie terenów otwartych, retencji i zieleni może te skutki ograniczać. Na poziomie POG nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na klimat, ale należy monitorować kumulację zabudowy, transportu i OZE oraz odporność na suszę, upał i deszcze nawalne.

7.1.8 Wpływ na klimat akustyczny

Klimat akustyczny może lokalnie ulec pogorszeniu wskutek wzrostu ruchu, realizacji zabudowy gospodarczej, OZE i infrastruktury. Istotne źródła liniowe stanowią drogi krajowe nr 57, 60 i 61. Skala wpływu zależy od natężenia ruchu, odległości od zabudowy chronionej, ukształtowania terenu i zastosowanych zabezpieczeń; brak znaczącego wpływu nie może być przyjęty bezwarunkowo.

Przy zachowaniu standardów ochrony przed hałasem i właściwym sytuowaniu funkcji wrażliwych nie prognozuje się znaczącego pogorszenia klimatu akustycznego w skali gminy. Wzdłuż głównych dróg oraz przy strefach gospodarczych i OZE możliwe są jednak oddziaływania lokalne, wymagające pomiarów lub analiz na dalszych etapach.

7.1.9 Wpływ na zasoby naturalne (powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny)

Na podstawie wykorzystanych materiałów nie wskazano udokumentowanych złóż kopalin w granicach gminy; stan ten wymaga sprawdzania w aktualnej bazie MIDAS. Zabudowa, drogi, sieci i OZE mogą jednak powodować trwałe zajęcie i lokalne przekształcenia powierzchni ziemi, również poza samą fazą budowy. Dla instalacji fotowoltaicznych należy uwzględniać nie tylko konstrukcje paneli, lecz także stacje, magazyny energii, okablowanie, drogi, place, odwodnienie, utrzymanie roślinności oraz sposób zagospodarowania terenu po likwidacji.

- planowane rozwiązania na etapie budowy i funkcjonowania inwestycji, takie jak: drogi dojazdowe, place montażowe, zaplecze budowy, transport materiałów budowlanych i montażowych farmy, wielkość terenu zajętego przez elektrownie, wielkość terenu zajętego na etapie budowy farmy;

- planowane rozwiązania w zakresie zapobiegania przerastaniu powierzchni ziemi w sąsiedztwie i między modułami paneli roślinnością, które mogłyby prowadzić do ich zacienienia (potencjalne zagrożenie to stosowanie środków chemicznych oraz ryzykiem przemieszczenia ich na sąsiednie grunty oraz wody;
- substancje planowane do wykorzystania w czasie czyszczenia i konserwacji paneli fotowoltaicznych;
- analiza możliwości zagospodarowania gruntów po likwidacji przedsięwzięcia.

Przy czym analiza potencjalnego wpływu na środowisko gruntowe musi być przeprowadzona dla poszczególnych inwestycji, które nie są przesądzone na etapie projektu planu miejscowego.

Na poziomie strategicznym nie wskazuje się nieuniknionego znaczącego oddziaływania na zasoby naturalne, jednak możliwe są lokalne, długotrwałe lub skumulowane skutki zajęcia powierzchni ziemi, erozji, zanieczyszczenia gleb i zmiany stosunków wodnych. Wymagają one ograniczania i oceny na kolejnych etapach planowania oraz realizacji inwestycji.

7.1.10 Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego

Rozwój zabudowy mieszkaniowej, usługowej, gospodarczej i transportu może zwiększać emisje z ogrzewania oraz ruchu drogowego. Największą presję komunikacyjną należy analizować wzdłuż dróg krajowych nr 57, 60 i 61. Bez aktualnych pomiarów lub modelowania nie ma podstaw do przesądzania ponadnormatywnych stężeń w określonej odległości od jezdni; wymagane jest stosowanie aktualnych norm jakości powietrza i działań naprawczych.

7.1.11 Wpływ na zabytki i dobra materialne

Na terenie gminy znajduje się 27 zabytków nieruchomych ujętych w gminnej ewidencji zabytków, trzy zabytki nieruchome wpisane do rejestru oraz dziesięć zabytków nieruchomych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Ponadto cmentarzysko w Bazarze jest wpisane do rejestru i ujęte w wojewódzkiej ewidencji, a wykaz obejmuje 100 stanowisk i obiektów archeologicznych. Dane te należy odczytywać bez podwójnego sumowania obiektów występujących w więcej niż jednym wykazie.

POG nie zastępuje ochrony wynikającej z wpisu do rejestru i ewidencji ani ustaleń ochronnych MPZP. W kolejnych procedurach należy uwzględniać ustawę o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz kompetencje właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków; nie należy uzależniać ustaleń planu od uznaniowych, przyszłych warunków niewynikających z ustawy.

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na zabytki i dobra materialne pod warunkiem zachowania ich ekspozycji, otoczenia i uwarunkowań archeologicznych oraz kontroli kolizji stref z pełnymi wykazami.

7.2 ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE

W ocenie skumulowanej uwzględniono łącznie pięć obowiązujących MPZP, zabudowę i rolnictwo, drogi krajowe nr 57, 60 i 61, linię elektroenergetyczną 110 kV, gazociąg DN 700, planowane OZE wraz z przyłączami, ruch turystyczny i rekreacyjny, niedostateczny stopień skanalizowania oraz presje w zlewniach Narwi i Orzyca. Uwzględniono też łączny wpływ na cele PZO obszaru PLB140014.

Nie zidentyfikowano na poziomie strategicznym nieuniknionego znaczącego negatywnego oddziaływania skumulowanego.

7.3 GOSPODARKA ODPADAMI

Realizacja POG może zwiększać ilość odpadów komunalnych i innych strumieni odpadów, lecz zmiana nie musi być proporcjonalna do liczby mieszkańców: zależy również od profilu usług, produkcji, budownictwa i OZE. Gospodarka odpadami powinna opierać się na zapobieganiu ich powstawaniu, selektywnym zbieraniu, odzysku i zagospodarowaniu w instalacjach dopuszczonych na podstawie przepisów odrębnych.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Na etapie sporządzania POG rozważane były różne warianty rozwiązań wewnętrznych. Wybór ostatecznego rozwiązania nastąpił po konsultacjach społecznych z udziałem zainteresowanych stron. Wszystkie rozważane koncepcje rozwiązań urbanistycznych nie różniły się od siebie w zasadniczy sposób pod względem oddziaływania na środowisko. Dla terenu opracowania nie istnieją rozwiązania alternatywne które umożliwiłyby osiągnięcie zakładanego przez inwestora celu w inny, mniej szkodliwy dla środowiska sposób.

W trakcie sporządzania projektu POG nie napotkano na trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO POG ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Proponuje się monitoring wykorzystujący dane własne i dane organów właściwych w sprawach środowiska. Dane należy zbierać co najmniej raz w roku, a syntetyczną analizę skutków sporządzać nie rzadziej niż raz w kadencji rady gminy oraz po każdej istotnej zmianie POG. Punktem odniesienia jest stan na dzień wejścia POG w życie. Monitoruje się co najmniej: powierzchnię nowych terenów zabudowanych i uszczelnionych;

zmiany stref i profili w Natura 2000 oraz Q1%/Q10%; powierzchnię utraconych łąk, pastwisk, zadrzewień i gleb chronionych; liczbę i powierzchnię instalacji OZE; stan JCWP i zdarzenia zanieczyszczenia wód; stopień zwodociągowania i skanalizowania, liczbę zbiorników i oczyszczalni przydomowych; hałas i jakość powietrza przy drogach nr 57, 60 i 61; ilość odpadów; kolizje z zabytkami i pomnikami przyrody; realizację działań PZO.

Analizę powinno się wykonać w GIS przez porównanie pozwoleń, decyzji, zmian MPZP i danych ewidencyjnych z warstwami POG, PZO, Natura 2000, mapami zagrożenia powodziowego i infrastrukturą. Wyniki publikuje się w raporcie z wartościami wskaźników, mapą zmian, oceną trendu i zaleceniami. Stwierdzenie pogorszenia stanu JCWP, naruszenia celów PZO, wzrostu zabudowy na terenach Q1%/Q10%, istotnej utraty siedlisk albo ujawnienie nowych danych środowiskowych uruchamia przegląd środków minimalizujących i ocenę potrzeby zmiany POG lub dokumentów wykonawczych. Monitoring POG nie może zostać w całości odłożony do przyszłych MPZP.

10. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Ze względu na położenie Gminy Szelków, odległość od granicy państwa oraz lokalny i regionalny charakter oddziaływań możliwych do przewidzenia na poziomie POG nie zidentyfikowano prawdopodobnej drogi znaczącego oddziaływania transgranicznego. Wniosek nie zastępuje ponownej kwalifikacji, jeżeli na późniejszym etapie pojawi się konkretne przedsięwzięcie o skali lub rodzaju mogącym wywoływać skutki poza granicami Polski.

11. STRESZCZENIE

Prognoza dotyczy Planu Ogólnego Gminy Szelków i ocenia prawdopodobne skutki realizacji stref planistycznych, profili funkcjonalnych i gminnych standardów urbanistycznych dla środowiska, zdrowia ludzi, zabytków i dóbr materialnych oraz zależności między tymi elementami.

Projekt porządkuje politykę przestrzenną całej gminy, w znacznej części uwzględnia obowiązujące MPZP, ale umożliwia także nowe lub zmienione kierunki zabudowy, usług, działalności gospodarczej, infrastruktury i OZE. Część terenów cennych przyrodniczo i zagrożonych powodzią objęto strefami SO, jednak nie dotyczy to automatycznie wszystkich takich obszarów.

POG nie lokalizuje konkretnych przedsięwzięć, dlatego nie można na jego poziomie kategorycznie wykluczyć przedsięwzięć zawsze lub potencjalnie znacząco oddziałujących. Kwalifikacji dokonuje się według aktualnego rozporządzenia, w tym progów dla zabudowy mieszkaniowej i fotowoltaiki, a postępowanie dotyczące przedsięwzięcia nie zastępuje strategicznej oceny POG.

Na poziomie strategicznym nie zidentyfikowano nieuniknionego znaczącego negatywnego oddziaływania na cele i integralność PLB140014 pod warunkiem zgodności finalnych stref z PZO, ochrony siedlisk i korytarzy oraz właściwej lokalizacji OZE i infrastruktury.

Gminne standardy urbanistyczne ograniczają skalę części przyszłej zabudowy, ale nie zastępują szczegółowych ustaleń MPZP ani wymagań przepisów środowiskowych, Prawa wodnego, ochrony zabytków i ochrony przyrody. Szczególnej kontroli wymagają strefy z dodatkowymi profilami OZE, tereny Natura 2000, doliny rzeczne i obszary Q1%/Q10%.

Działania PZO dla Doliny Dolnej Narwi należy stosować w granicach i wobec przedmiotów ochrony wskazanych w aktualnym planie zadań ochronnych, a nie jako jednolity zakaz zalesiania lub przekształcania użytków na całym obszarze Natura 2000. Wymagane jest monitorowanie zmian siedlisk, sposobu użytkowania łąk i pastwisk oraz presji zabudowy, rekreacji i OZE.

Realizacja POG może wywołać lokalne i skumulowane oddziaływania negatywne, zwłaszcza przez zajęcie gleb i siedlisk, uszczelnienie, wzrost ruchu, niedostateczną gospodarkę ściekową, OZE i infrastrukturę. Przy wdrożeniu środków ograniczających i monitoringu nie prognozuje się znaczącego pogorszenia środowiska w skali gminy.

Adam Zawadzki

(imię i nazwisko autora prognozy)

EKOART Adam Zawadzki

(nazwa firmy sporządzającej prognozę)

Warszawa, 01 wrzesień 2026 r.

(miejscowość i data)

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 74a UST. 2 USTAWY O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 670, z późn. zm.), w związku z art. 74a ust. 2 tej ustawy oświadczam, iż jako autor prognozy oddziaływania na środowisko do:

Projektu Planu Ogólnego Gminy Szelków

spełniam wymagania, o których mowa w ww. przepisach prawnych. Posiadam ukończone w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, studia pierwszego i drugiego stopnia, posiadam co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko oraz brałem udział w przygotowaniu co najmniej pięciu prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Adam Zawadzki
